

Opis systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Ilży

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku oraz stanowi część systemu zarządzania, o którym mówi art. 9 ustawy – Prawo bankowe.

1. Cele systemu kontroli wewnętrznej:

- 1) skuteczność i efektywność działania Banku;
- 2) wiarygodność sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodność działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Celem systemu kontroli wewnętrznej funkcjonującego w Banku jest zapewnienie osiągnięcia w/w celów.

2. Rola Zarządu, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu Rady Nadzorczej

- 1) Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych, i stanowiskach organizacyjnych banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej oraz zapewnia niezależność oraz środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracowników komórki audytu wewnętrznego oraz komórki do spraw zgodności..
- 2) Zarząd banku powinien ustanowić odpowiednie zasady projektowania, zatwierdzania i wdrażania mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku, w tym określić rolę komórek odpowiedzialnych za opracowanie projektu mechanizmu kontrolnego, jego zatwierdzenie oraz wdrożenie.
- 3) Zarząd banku odpowiada za zapewnienie adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku.
- 4) Zarząd banku powinien ustanowić odpowiedni zakres i kryteria niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmującego weryfikację bieżącą i testowanie.
- 5) Zarząd banku powinien zapewnić funkcjonowanie w Banku matrycy funkcji kontroli oraz przypisać odpowiednie zadania związane z zapewnianiem jej funkcjonowania.
- 6) Zarząd banku powinien ustanowić zasady raportowania co najmniej o skuteczności kluczowych

mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania pionowego

- 7) Zarząd banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z komórką do spraw zgodności, komórką audytu wewnętrznego, a także dostępu pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
- 8) W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
- 9) Zarząd banku powinien określić rodzaje działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące. Do środków naprawczych powinno należeć w szczególności projektowanie nowych i aktualizacja dotychczasowych mechanizmów kontrolnych (np. zmiana procedury, modyfikacja poszczególnych procesów, szkolenia).
- 10) Zarząd banku powinien ustanowić kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, a następnie przedstawić je Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia.
- 11) W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
 - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie w banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
 - 2) odpowiada za opracowanie polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej raportów w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności;
 - 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu polityki zgodności, Zarząd podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.

Zarząd banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia w/w zadań.

- 1) Do obowiązków Rady Nadzorczej należy nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
- 2) W ramach nadzoru nad działalnością banku Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu

kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od komórki do spraw zgodności, komórki audytu wewnętrznego, Zarządu Banku, ustalenia wynikające z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np. KNF, UOKIK), istotne z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oceny i opinie dokonywane przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane.

- 3) Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz komórki audytu wewnętrznego.
- 4) W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza:
 - a) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - b) zatwierdza politykę zgodności banku;
 - c) najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

Do zadań Komitetu Audytu należy w szczególności monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, skuteczności kontroli wewnętrznej, w tym zapewnienie zgodności, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem, wykonywania czynności rewizji finansowej oraz niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

3. Przyjęty schemat organizacji trzech linii obrony w ramach struktury organizacyjnej banku.

- 1) Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech, niezależnych poziomach.
- 2) Na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej banku, w tym stosowanie przez pracowników mechanizmów kontroli ryzyka, a także mechanizmów kontrolnych, a także dokonywanie w ramach obowiązków służbowych pracowników poziomego monitorowania (w ramach pierwszego poziomu) przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez ich weryfikację lub testowanie.
- 3) Na drugi poziom składa się co najmniej:
 - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem, o którym mowa w pkt. 2;

- 2) działalność komórki do spraw zgodności,
- 3) działalność komórki ds. kontroli wewnętrznej.
- 4) Pracownicy komórek banku na drugim poziomie w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne, lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych poprzez monitorowanie pionowe (weryfikacja lub testowanie pierwszego poziomu przez poziom drugi) i monitorowanie poziome (weryfikacja lub testowanie pozioma na drugim poziomie).
- 5) Na trzeci poziom składa się działalność audytu wewnętrznego.

4. Funkcja kontroli

- 1) System kontroli wewnętrznej zapewnia przestrzeganie mechanizmów kontrolnych poprzez wyodrębnienie funkcji kontroli, o której mowa w art. 9c ust. 2 pkt 1 ustawy – Prawo bankowe.
- 2) Funkcja kontroli ma podstawowe znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa Banku, uzyskiwania wymaganej jakości i poprawności wykonywanych czynności, zapobieganiu i eliminacji nieprawidłowości oraz minimalizowania ryzyka.
- 3) Funkcja kontroli ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, obejmuje ona stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
- 4) Na funkcję kontroli składają się:
 - 1) mechanizmy kontrolne,
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
- 5) Funkcja kontroli realizowana jest na pierwszym i drugim poziomie zarządzania.
- 6) Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności poprzez:
 - 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
 - 2) opis w formie matrycy funkcji kontroli – matryca stanowi opis, powiązania celów, o których mowa w art. 9c ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, z procesami w działalności Banku, które przez bank zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem (weryfikacją lub testowaniem) przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

5. Umieszczenie, zakres zadań, niezależność komórki do spraw zgodności oraz komórki audytu wewnętrznego

Działalność komórki ds. zgodności realizowana jest przez jednoosobowe stanowisko podlegające bezpośrednio Prezesowi Zarządu. Zadania komórki ds. zgodności to:

- 1) opracowanie i weryfikacji Polityki zgodności oraz Instrukcji zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 2) dokumentowanie czynności komórki ,
- 3) identyfikowanie ryzyka braku zgodności, w szczególności przez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych banku, standardów rynkowych oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających przeprowadzanych przez komórkę do spraw zgodności,
- 4) ocenę ryzyka braku zgodności przez pomiar lub szacowanie tego ryzyka,
- 5) projektowanie i wprowadzanie, bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności, mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności,
- 6) monitorowanie wielkości i profilu ryzyka braku zgodności, po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- 7) okresowe przekazywanie raportów w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej.

Działalność komórki audytu wewnętrznego realizowana jest przez jednoosobowe stanowisko podlegające bezpośrednio Prezesowi Zarządu. Zadania komórki audytu wewnętrznego w szczególności to:

- 1) planowanie audytu,
- 2) przeprowadzanie badań audytowych na podstawie przyjętych procedur funkcjonowania komórki audytu wewnętrznego i metodyk,
- 3) przeprowadzanie badań audytowych obejmujących badanie adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w całej działalności banku, w tym mechanizmów kontroli ryzyka (limitów) oraz mechanizmów kontrolnych,
- 4) przeprowadzanie badań audytowych zgodnie z zakresem i częstotliwością, określonymi w planach audytu i dostosowanymi do zidentyfikowanych obszarów ryzyka i poziomu jego istotności,
- 5) odpowiednie dokumentowanie badania audytowego,

- 6) sprawdzanie efektywności realizacji zaleceń wydanych przez komórkę audytu wewnętrznego w ramach badań audytowych,
- 7) okresowe przekazywanie raportów do zarządu i rady nadzorczej lub komitetu audytu, jeżeli został powołany, w szczególności w zakresie realizacji planów audytu, wyników przeprowadzonych badań audytowych oraz statusu realizacji zaleceń wydanych po przeprowadzonych badaniach audytowych.

Niezależności w/w stanowisk jest zapewniona poprzez

1. Zarząd i Rada nadzorcza zatwierdzają regulamin funkcjonowania komórki do spraw zgodności i komórki audytu wewnętrznego.
2. Pracownik stanowiska audytu wewnętrznego oraz pracownik stanowiska do spraw zgodności mają zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej.
3. Pracownik stanowiska audytu wewnętrznego oraz pracownik stanowiska do spraw zgodności mają zapewniony bezpośredni kontakt z Członkami Zarządu i Rady Nadzorczej, uczestniczą w posiedzeniach Zarządu Banku i Rady Nadzorczej w przypadku, gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, w tym zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym lub zarządzaniem ryzykiem.
4. Powoływanie osoby na stanowisko audytu wewnętrznego oraz osoby na stanowisko do spraw zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej.
5. Odwołanie osoby ze stanowiska audytu wewnętrznego oraz osoby ze stanowiska do spraw zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej po uprzednim wysłuchaniu tych osób przez Radę Nadzorczą.
6. W Banku funkcjonuje szczegółowy tryb kontroli wynagrodzeń pracowników zatrudnionych na stanowisku audytu wewnętrznego oraz stanowisku do spraw zgodności, zapewniający niezależność i obiektywizm wypełniania przez nich zadań oraz umożliwiającą zatrudnianie osób o odpowiednich kwalifikacjach, doświadczeniu i umiejętnościach.
7. W Banku istnieją mechanizmy chroniące pracownika stanowiska audytu wewnętrznego i stanowiska do spraw zgodności przed nieuzasadnionym wypowiedzeniem umowy o pracę.
8. W przypadku zmiany na stanowisku kierującego komórką audytu wewnętrznego lub kierującego komórką do spraw zgodności, Bank niezwłocznie informuje o tym fakcie Komisję Nadzoru Finansowego, wraz ze wskazaniem przyczyny zmiany.
9. Komórka audytu wewnętrznego nie może być łączona z innymi komórkami organizacyjnymi, funkcjami i stanowiskami w Banku. Pracownicy tej komórki nie mogą wykonywać innych obowiązków, niż obowiązki wynikające z jej zadań.

6. Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej dokonywanej przez Radę Nadzorczą.

Rada Nadzorcza Banku corocznie dokonuje oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, stanowiska do spraw zgodności oraz stanowiska audytu wewnętrznego.

Rada Nadzorcza w ramach corocznej oceny uwzględnia w szczególności: informacje uzyskane od Zarządu, Stanowiska ds zgodności, Stanowiska Audytu Wewnętrznego, Komórki kontroli oraz Komitetu Audytu.

Sporządził:

Maria Kotowska

Stanowisko Audytu Wewnętrznego